

Голубєва Олена Вікторівна,

студентка другого курсу магістратури юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Новосад Анастасія Сергіївна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДОКАЗУВАННЯ ПРИ ЗАХИСТІ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Сьогоденний спосіб життя є невід'ємним від Інтернет-мережі. Постійне використання Інтернету зумовлює його наповнення різного роду результатами творчої діяльності, об'єктами права інтелектуальної власності, авторство на які важко захистити.

Всі інформаційні дані, об'єкти права інтелектуальної власності в Інтернеті, можна поділити на три категорії: 1) закрита для публічного доступу інформація; 2) інформація відкрита вузькому колу осіб і 3) інформація, відкрита для широкого кола осіб. Дві останні категорії передбачають таку основну проблему для захисту прав інтелектуальної власності як «піратство», коли будь-який користувач, якому доступний перегляд інформації, може скопіювати, зберегти, переробити, розповсюдити та будь-яким іншим чином використати інтелектуальну власність іншої особи, без її на те згоди. Ланцюжкова реакція робить блискавичним розповсюдження інформації як в мережі Інтернет, так і поза її межами. І саме через це практично унеможливується контроль за розповсюдженням об'єктів права інтелектуальної власності в глобальній мережі. Стосовно ж першої категорії, закритої для публічного доступу інформації, – ситуація інакша. У даному випадку проблема полягає у тому, що: 1) потрапляючи до мережі, всі об'єкти права інтелектуальної власності раз і назавжди стають частиною глобальної інформаційної павутини і видалити їх практично неможливо, тим паче для звичайного пересічного громадянина, тобто, одноразово завантаживши у мережу будь-яку інформацію (наприклад, особисті напрацювання, відображені в текстовому, мультимедійному, відео-, аудіофайлі чи будь-якому іншому вигляді, котрі можуть містити не тільки новизну, а також і суспільно-корисні ідеї, можуть бути розцінені як винаходи, відкриття тощо, особливо це стосується людей, безпосередньо пов'язаних із новаторською діяльністю на професійних засадах), ми фактично втрачаємо як права розпорядження, володіння та користування цими об'єктами, так і майнові та особисті немайнові права, оскільки навіть маючи бажання, не зможемо видалити їх із мережі, а отже і не зможемо контролювати їх подальше використання, тобто втрачається право інтелектуальної власності на ці об'єкти; 2) в Інтернеті практично не існує такого поняття як «абсолютна конфіденційність», тобто є користувачі, котрі все одно мають доступ до цієї інформації – власники тих сайтів, соціальних мереж та серверів, на які завантажуються об'єкти права інтелектуальної власності, а також ті, хто «повною мірою використовує потенціал Інтернет-мережі» (служби безпеки різних країн, організації, що накопичують та торгують інформацією, окремі кіберзлочинці тощо).

Так, у всіх категоріях наявні порушення прав інтелектуальної власності. В сьогоденних реаліях захищати ці права складно. Проте захист є необхідним і, аналізуючи закордонний досвід – він можливий. Зростає кількість тих, хто працює в Інтернеті, використовуючи мережу для роботи - завантажує інформацію, яка є цінною і якою можна скористатися в злочинних цілях. Так і постає питання про захист прав на результати духовної, науково-технічної творчості, на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, на нетрадиційні результати творчої діяльності, одним словом – на об'єкти права інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

До найбільш застосованих механізмів захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет належать: захист прав у судовому порядку, в адміністративно-правовому порядку, а також самозахист прав. Але практика отримання захисту прав інтелектуальної власності, порушених у мережі Інтернет, в судових органах виявила такі проблеми, як відсутність належного законодавчого регулювання відносин, що складаються із застосуванням засобів електронного та цифрового зв'язку,

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО,
ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

на національному рівні; можливість доступу до мережі з будь-якого місця; складність визначення порушника, який дійсно вчинив порушення, та доведення його вини; неможливість представлення належних та допустимих доказів, що зумовлена електронною формою листування та укладення угод [2, с. 9]. Найбільшою проблемою у захисті прав на об'єкти інтелектуальної власності в мережі Інтернет є доказування, оскільки для захисту необхідно довести своє авторство.

Стаття 76 Цивільного процесуального кодексу України визначає, що доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. У випадку порушення авторських прав у мережі Інтернет такими даними можуть виступати публікації спірних об'єктів виключних прав на матеріальних носіях, нотаріальне засвідчення дати створення твору, дані пошукових Інтернет-систем, Інтернет-провайдерів, хостінг-провайдерів тощо. Однак, практично вагому доказову базу дуже важко зібрати [1, с. 28].

Часткове вирішення цього питання може виразитись у створенні державної електронної програми, котра могла б стати джерелом офіційних доказів того - де, коли і хто першим завантажив (розмістив) конкретний об'єкт права інтелектуальної власності у мережу Інтернет, а відтак можна буде визначити і довести авторство, а отже і захистити права. Звісно, так постане питання про порушення приватності і конфіденційності з боку держави. Проте, якщо протиставити один-одному всі важелі «за» та «проти», якщо звернутись до досвіду зарубіжних країн, то ідея контролю з боку держави не є вже такою і поганою: якщо мережа Інтернет у будь-якому випадку не є конфіденційною, якщо в ній немає ніяких гарантій дотримання прав громадян, якщо все одно є безліч різних «користувачів», які відслідковують, аналізують, систематизують, чи в гіршому випадку, використовують в цілях, що прямо шкодять правам творців - об'єкти інтелектуальної власності в мережі Інтернет, а служби безпеки все одно тим чи іншим чином використовують мережу для протидії злочинності, то можливо доцільно було б створити офіційне підґрунтя для захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності? Тобто, по-суті, створити комп'ютерну програму, котра в разі необхідності (в разі наявності конкретного провадження про порушення прав інтелектуальної власності) могла б відшукати серед глобальної мережі конкретні об'єкти і встановити час, місце та особу, котра першою завантажила цей об'єкт до мережі (всі ці дані все одно, у будь-якому випадку, знаходяться у просторі Інтернету). Звісно, це не гарантує, що факт завантаження об'єкту права інтелектуальної власності до мережі стовідсотково є доказом авторства, проте запровадження такої системи внесло б набагато більше ясності у справу і дало б хоч якусь реальну змогу захистити доказами право інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

На сьогодні в Україні існує безліч випадків порушення прав інтелектуальної власності в Інтернет-мережі, які важко захищати. Особливу складність має доказування авторства. Реальна змога захистити доказами право інтелектуальної власності в мережі Інтернет – це створення державної електронної програми, котра стала б джерелом офіційних доказів, виходячи із даних того - де, коли і хто першим завантажив (розмістив) конкретний об'єкт права інтелектуальної власності у Інтернет-мережу, це дало б змогу визначити і довести авторство, а отже і захистити права інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

Бібліографічні посилання:

1. Аврамова О.Є., Разіна О.І. Проблеми захисту авторських прав в Інтернеті / Вісник НТУ «ХП». 2013 № 6(980). С. 26-29.
2. Атаманова Ю. Є. Захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет / Право та інновації № 3 (7) 2014. С. 7-14.
3. Денисюк М. Інтелектуальна власність та Інтернет: нові можливості чи нові проблеми? / Інтелектуальна власність. 2009. № 6. С. 9-12.
4. Шевченко В. В. Системи захисту інформації в умовах підвищеної інтернет-злочинності / Педагогічні науки Випуск 119. 2014. С. 211-216.